

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 2 3 2 5 3 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 1 ≡≡≡

Komentar besedila

Ponedeljek, 28. avgust 2023 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Konceptna lista sta na perforiranih listih, ki ju kandidat pazljivo iztrga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 4 filozofska besedila, od katerih izberite eno in napišite komentar, ki naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

V preglednici z "x" zaznamujte, komentar katerega filozofskega besedila naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi komentar, ki ste ga pisali.

1.	2.	3.	4.

Pišite v izpitno polo z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pred komentar prepisite avtorja besedila in naslov dela, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutek komentarja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 1 prazno.

M 2 3 2 5 3 1 1 1 0 3

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

Konceptni list

Empty rectangular box for writing.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

Konceptni list

Empty rectangular box for writing.

1. Platon: Država

Prevod Jožeta Košarja

»Če je torej to pravilno, potem moramo priti do prepričanja, da vzgoja ni to, za kar jo neki ljudje obetavno izdajajo. Ti namreč trdijo, da lahko vcepijo duši znanje, če ga nima; to je tako, kakor če bi slepim očem lahko vsadili vid.«

»Da, to trdijo.«

»Naša razprava pa dokazuje, da sta v duši slehernega človeka sposobnost in organ za duhovno sprejemanje. Toda kakor se oči same ne morejo obrniti iz teme k svetlobi, temveč se mora hkrati obrniti vse telo, tako se mora tudi ta organ, s katerim človek spoznava, odvrniti z vso dušo od sveta nastajanja, dokler ne postane sposoben, da vzdrži pogled na to, kar obstaja, in naposled tudi najsvetlejše v obstoječem svetu. To najsvetlejše pa je, kajne, dobro?«

(Vir: Platon: Država. Prevod Jože Košar. DZS, Ljubljana 1976, 6. knjiga, str. 210-4.)

NAVODILO ZA PISANJE KOMENTARJA

Dani odlomek govori o človeški duši, katere naravno dana zmožnost je, da spozna resnico. Odlomka ne obnavljajte, temveč ga komentirajte v obliki RAZLAGALNEGA eseja, ki naj bo dolg vsaj 600 besed. V njem razložite tudi:

- Kaj misli Platon s tem, ko govori o obračanju iz teme k svetlobi?
- Kakšna naj bo vzgoja bodočih vladarjev?
- Kako se Platonovo razumevanje zgradbe duše kaže v njegovem razmišljanju o zgradbi pravične države?

Razlago odlomka smiselno umestite v kontekst celotnega dela.

Prevod Gorazda Kocijančiča

»Če je to resnično,« sem rekel, »moramo glede tega priti do prepričanja, da vzgojenost pač ni takšna, kakršna naj bi bila po zagotovitvah nekaterih ljudi. Ti namreč nekako zatrjujejo, da sami polagajo v dušo védenje, ki ga v njej ni – tako kot da bi vsajali vid v slepe oči.«

»Res, tako zagotavljajo,« je pritrdil.

»Sedanji razmislek,« sem nadaljeval, »pa kaže, da je ta zmožnost navzoča v duši slehernega človeka: orodje je, s katerim vsakdo dojema, kot se na primer oko sámo ne more obrniti iz temačnega k svetlemu, če se ne zasuče vse telo: tako moramo tudi celotno dušo zasukati proč od vsega, kar postaja, vse dokler duša v zrenju ne postane sposobna prenesti Bivajočega in Najsvetlejšega pri Bivajočem. Prav to pa imenujemo Dobro, mar ne?«

(Vir: Platon: Država. Prevod Gorazd Kocijančič. Mohorjeva družba, Celje 2004, 7. knjiga, 518 c–d.)

NAVODILO ZA PISANJE KOMENTARJA

Dani odlomek govori o človeški duši, katere naravno dana zmožnost je, da spozna resnico. Odlomka ne obnavljajte, temveč ga komentirajte v obliki RAZLAGALNEGA eseja, ki naj bo dolg vsaj 600 besed. V njem razložite tudi:

- Kaj misli Platon s tem, ko govori o obračanju iz temačnega k svetlemu?
- Kakšna naj bo vzgoja bodočih vladarjev?
- Kako se Platonovo razumevanje zgradbe duše izraža v njegovem razmišljanju o zgradbi pravične države?

Razlago odlomka smiselno umestite v kontekst celotnega dela.

4. Nietzsche: H genealogiji morale

Ta »orodja kulture« pomenijo človekovo sramoto in še prej sum v kulturo in protiargument »kulturi« nasploh! Človek se lahko čisto upravičeno boji plave bestije na dnu vseh imenitnih ras in se jo varuje: toda kdo se ne bi stokrat raje bal, če sme hkrati občudovati, kot pa se *ne* bati, toda pri tem kar naprej z gnusom gledati spodletele, pomanjšane, zakrnele, zastrupljene? In ali ni to *naše* prekletstvo? V čem je danes *naš* odpor proti »človeku«? – Kajti mi *trpimo* na »človeku«, o tem ni dvoma. *Ne* strah; prej to, da se na človeku nimamo več česa bati; da je v ospredju golazen »človek« in je kar mrgoli; da se je »krotki človek«, brezupno poprečen in dolgočasen, že naučil sebe čutiti kot cilj in vrh, kot smisel zgodovine, kot »višjega človeka« [...]

(Vir: Nietzsche, F.: H genealogiji morale. Prevod Teo Bizjak. Slovenska matica, Ljubljana 1988, 1. razprava, str. 232.)

NAVODILO ZA PISANJE KOMENTARJA

Navedeni odlomek je iz 1. razprave, v kateri Nietzsche razmišlja o problemu človekovega odnosa do sebe, za katerega sta značilna samozanikovanje in samopomanjševanje, ki sta v jedru nihilizma sodobnega časa. Odlomka ne obnavljajte, temveč ga komentirajte v obliki RAZLAGALNEGA eseja, ki naj bo dolg vsaj 600 besed. V njem razložite tudi:

- Kaj bi pomenila Nietzschejeva ocena, da sodobni ljudje »trpimo na človeku«?
 - Kako je »višji človek«, ki prevladuje v kulturi nihilizma, razumljen kot nasprotje tistega človeka prihodnosti, čigar prihod Nietzsche napove na koncu 2. razprave?
 - Kakšen je človekov cilj po Nietzscheju in kako se skozi avtorjevo razumevanje tega napoveduje nova morala ali naslednje prevrednotenje vrednot, ki bo dokončno opravilo s sedanjo moralo?
- Pri komentiranju odlomka upoštevajte tudi kontekst celotnega dela.

Lined writing area with 26 horizontal lines.

A large rectangular area containing 25 horizontal lines, intended for writing or drawing.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

